

A stylized map of Europe is shown in a dark blue color against a lighter blue background. Overlaid on the map are several yellow stars of varying sizes, arranged in a pattern that resembles the flag of the European Union. The stars are positioned in the upper left, center, and lower left areas of the image.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE poradnik

Tytuł: Fundusze europejskie - poradnik

Autor: Jarosław Paduszyński

Projekt okładki: Joanna Ostrowska

Spis treści

Wstęp

Czym są fundusze unijne?

Rodzaje funduszy unijnych

Na co wydawane są fundusze unijne?

Jak dzielone są środki unijne?

Podział środków Unii Europejskiej w latach 2014 - 2020

Podział środków UE w latach 2004 - 2013

W jaki sposób Polska wykorzystuje fundusze unijne?

Programy krajowe

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

Program Operacyjny Polska Wschodnia

Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Programy regionalne

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Poziom dofinansowania

Programy ramowe UE

Na jakich zasadach funkcjonują fundusze europejskie w Polsce?

Nabory wniosków

Jakie obowiązki mają realizujący projekty?

Podpisanie umowy o dofinansowanie

Kwalifikowalność wydatków

Sposób finansowania

Kontrola projektu

Sprawozdawczość, rozliczenie projektu i dokumentacja

Jak często należy składać sprawozdania z realizacji projektu?

Co umieszcza się w sprawozdaniach?

Kiedy występuje się o płatność?

Jakie dokumenty należy gromadzić?

Promocja i oznakowanie projektów

Trwałość projektu

W jaki sposób oceniane są wnioski o dofinansowanie?

Ocena formalna

Ocena merytoryczna

Jak pozyskiwać dotacje unijne?

Określ potrzeby

Sprawdź, czy projekt może otrzymać dofinansowanie

Sprawdź harmonogram naborów wniosków

Zaplanuj swoje działania projektowe

Wypełnij i złóż wniosek

Podpisz umowę o dofinansowanie

Realizuj projekt zgodnie z założeniami

Czy wiesz, że ...?

Bibliografia

Wstęp

Przewodnik po funduszach unijnych to poradnik, nad stworzeniem którego myśleliśmy w [ALEO.com](https://aleo.com) już od dawna. Do jego napisania ostatecznie zmotywowało nas wprowadzenie w serwisie nowej funkcji, jaką jest baza informacji o dotacjach przyznanych firmom w dwóch ostatnich perspektywach finansowych.

Co znajdziesz w naszym przewodniku?

Najpierw rozjaśniamy system planowania wsparcia dla poszczególnych państw wygląda na poziomie unijnych instytucji.

Następnie płynnie przechodzimy do programów operacyjnych, jakie przygotowała Polska. O dofinansowanie w ramach tych programów mogą ubiegać się wszyscy, niezależnie czy prowadzą własną działalność gospodarczą czy są osobami prywatnymi.

Przedstawiamy twarde dane dotyczące wysokości wsparcia, jakie udzielone zostało Polsce z budżetu UE oraz to, na co zostały te środki przeznaczone, gdzie one "wylądowały" i kto z nich skorzystał. Tę tematykę omawiamy również na infografice [*Fundusze unijne w Polsce w latach 2014 - 2020*](#).

Wyjaśniamy kto i za co jest odpowiedzialny w poszczególnych obszarach działania funduszy unijnych w Polsce.

Wreszcie omawiamy zasady, jakimi należy się kierować, przygotowując wniosek o dofinansowanie w ramach funduszy europejskich.

Mamy nadzieję, że nasz poradnik ułatwi Ci poruszanie się po tym dość skomplikowanym świecie funduszy europejskich.

Pozdrawiamy!
Zespół [ALEO.com](https://aleo.com)

Europejski Fundusz Społeczny

Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Fundusz Spójności

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Czym są
fundusze
unijne?

Czym są fundusze unijne?

Unia Europejska dysponuje własnym budżetem, z którego finansowane są działania w ramach polityki regionalnej, zwanej również polityką spójności lub strukturalną. Ma ona na celu zmniejszenie różnic w rozwoju krajów i regionów. Prowadzi to do zwiększenia konkurencyjności poszczególnych krajów członkowskich, a w efekcie również i samej Unii.

To, na co będą wydawane fundusze unijne, określane jest w tak zwanych Wieloletnich Ramach Finansowych, określanych co siedem lat.

Budżet Unii Europejskiej to w głównej mierze dochody pochodzące z państw członkowskich. Obecnie kształtuje się na poziomie około 1% dochodu narodowego brutto całej UE. Budżety roczne ustala się w oparciu o tak zwaną perspektywę finansową UE, a więc długoterminowy plan finansowy całej Wspólnoty.

Unia Europejska wydaje pieniądze za pośrednictwem:

- różnych funduszy (zwanych funduszami unijnymi, europejskimi lub strukturalnymi);
- programów finansowych;
- innych instrumentów finansowych.

fundusze unijne = fundusze europejskie = fundusze strukturalne

Rozwój gospodarczy wszystkich krajów członkowskich UE, zgodnie z celami zapisanymi w strategii "Europa 2020", wspiera pięć głównych funduszy:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- Europejski Fundusz Społeczny;
- Fundusz Spójności;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Poprzez te fundusze Unia Europejska rozdysponowuje prawie połowę swojego budżetu, zaplanowanego na okres do 2020 roku. Pozostałą część środków przeznacza się na realizację celów specjalnych poprzez dodatkowe fundusze inwestycyjne, a więc między innymi:

- Fundusz Solidarności UE - stanowiący wsparcie w przypadku poważnych klęsk żywiołowych;

- Instrument Pomocy Przedakcesyjnej - przeznaczony na wsparcie dla krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów do członkostwa w Unii Europejskiej.

Unia wprowadziła również cztery instrumenty finansowe:

- JASPERS oraz JASMINE - przeznaczone na wsparcie techniczne podczas przygotowywania dużych projektów infrastrukturalnych;
- JEREMIE - ułatwiający firmom z sektora MŚP dostęp do mikrofinansowania;
- JESSICA - wspierająca rozwój obszarów miejskich.

Rodzaje funduszy unijnych

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR, European Regional Development Fund - ERDF) został utworzony w 1975 roku podstawie art. 160 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Ma na celu wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej poprzez korygowanie dysproporcji między poszczególnymi regionami.

W ramach tego funduszu współfinansowane są tak zwane "projekty twarde", a więc między innymi te z zakresu:

- infrastruktury (np. budowa dróg i autostrad);
- ochrony środowiska (np. budowa oczyszczalni ścieków);
- inwestycji w turystykę, kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (np. modernizacja i renowacja zabytków);
- środowiska produkcyjnego i konkurencyjności przedsiębiorstw (np. zakup technologii);
- badań naukowych i rozwoju technologicznego;
- społeczeństwa informacyjnego (np. zapewnienie mieszkańcom poszczególnych regionów dostępu do internetu).

Fundusz Spójności (FS, Cohesion Fund - CF), zwany również Funduszem Kohezyjnym, został uchwalony w 1992 roku w ramach Traktatu z Maastricht. Formalnie przygotowany został przez rozporządzenie Rady UE z 16 maja 1994 roku. Głównym celem jego działania jest redukcja dysproporcji gospodarczych oraz społecznych, a także promowanie zrównoważonego rozwoju. Skierowany jest do państw członkowskich, których Dochód Narodowy Brutto (DNB) na mieszkańca wynosi mniej niż 90% średniej wartości tego wskaźnika mierzonej dla całej UE.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS, European Social Fund - ESF) został stworzony na mocy Traktatu Rzymskiego z 1957 roku (traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą). Ze środków tego funduszu współfinansowane są tak

zwane "projekty miękkie", przyczyniające się do zwiększenia stopy zatrudnienia, polepszenia jakości miejsc pracy i poprawy integracji na rynku pracy.

Oprócz trzech największych, wymienionych powyżej funduszy, funkcjonują również dwa dodatkowe, o mniejszych budżetach.

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW, European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD) koncentruje się na wspieraniu przekształceń struktury rolnictwa oraz wspomaganiu rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację takich celów jak między innymi:

- poprawa konkurencyjności sektorów rolnictwa i leśnictwa;
- poprawa stanu środowiska naturalnego i terenów wiejskich;
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich;
- budowanie lokalnych zdolności zatrudnienia i dywersyfikacji.

Europejski Fundusz Rybacki (EFR, European Fisheries Fund - EFF) wspiera restrukturyzację rybołówstwa państw członkowskich.

Na co wydawane są fundusze unijne?

W procesie rozdysponowywania środków finansowych Unia Europejska szczególnie nacisk kładzie na **wzrost gospodarczy, zatrudnienie i konkurencyjność**.

Na realizację tych celów w latach 2014 - 2020 przyznano więcej środków niż te uwzględnione w poprzedniej perspektywie finansowej 2007 - 2013 (wzrost do poziomu 13% w porównaniu do 9% całości środków). Mniejszej nakłady finansowe zostaną przeznaczone na: spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną (spadek procentowego udziału w budżecie z 36% na 34% oraz zrównoważony wzrost i zasoby naturalne (również spadek z 43% do 39%). Na pozostałe wydatki przewidziano wyższe kwoty.

Ogółem na lata 2014 - 2020 przewidziano nieznacznie mniejsze środki w porównaniu do poprzedniego okresu (2007 - 2013): 960 miliardów euro wobec 994 miliardów.

Jedyną polityką finansowaną prawie w całości wyłącznie ze środków UE jest **Wspólna Polityka Rolna**, na którą zagospodarowano ponad 373 miliardy euro. Jest to aż 39% całości wydatków UE uwzględnionych w budżecie na lata 2014 - 2020. Ponad 277 miliardów z tych środków przeznaczono na wydatki związane z rynkiem oraz pomocą bezpośrednią, a 96 miliardów - na rozwój obszarów wiejskich.

Jak dzielone są środki unijne?

Najważniejszym kryterium, przyjętym przez Unię Europejską, przy podziale środków finansowych jest Produkt Krajowego Brutto per capita (na mieszkańca). Regiony klasyfikuje się w oparciu o poziom tego wskaźnika w odniesieniu do średniej unijnej:

Poziom PKB na mieszkańca względem średniego poziomu unijnego	Typ regionu
< 75%	słabo rozwinięty
75% - 90%	średnio rozwinięty (w okresie przejściowym)
> 90%	bardziej rozwinięty

Do regionów słabo rozwiniętych zaliczono:

- Estonię;
- Łotwę;
- Litwę;
- Polskę bez województwa mazowieckiego;
- Czechy bez Pragi;
- Słowację;
- Węgry bez rejonu Kozep;
- Rumunię bez Bukaresztu;
- Bułgarię;
- znaczną część Grecji;
- Południowe Włochy z Sycylią;
- Maltę;
- Portugalię bez Lizbony i Algarve;
- Hiszpanię bez Extremadury;
- zachodnią część Wielkiej Brytanii.

Poziom PKB na mieszkańca to jednak zaledwie jeden z wielu kryteriów podziału funduszy. Wielkość środków, jakie zostanie przyznanych danemu państwu, jest zawsze przedmiotem negocjacji z Komisją Europejską.

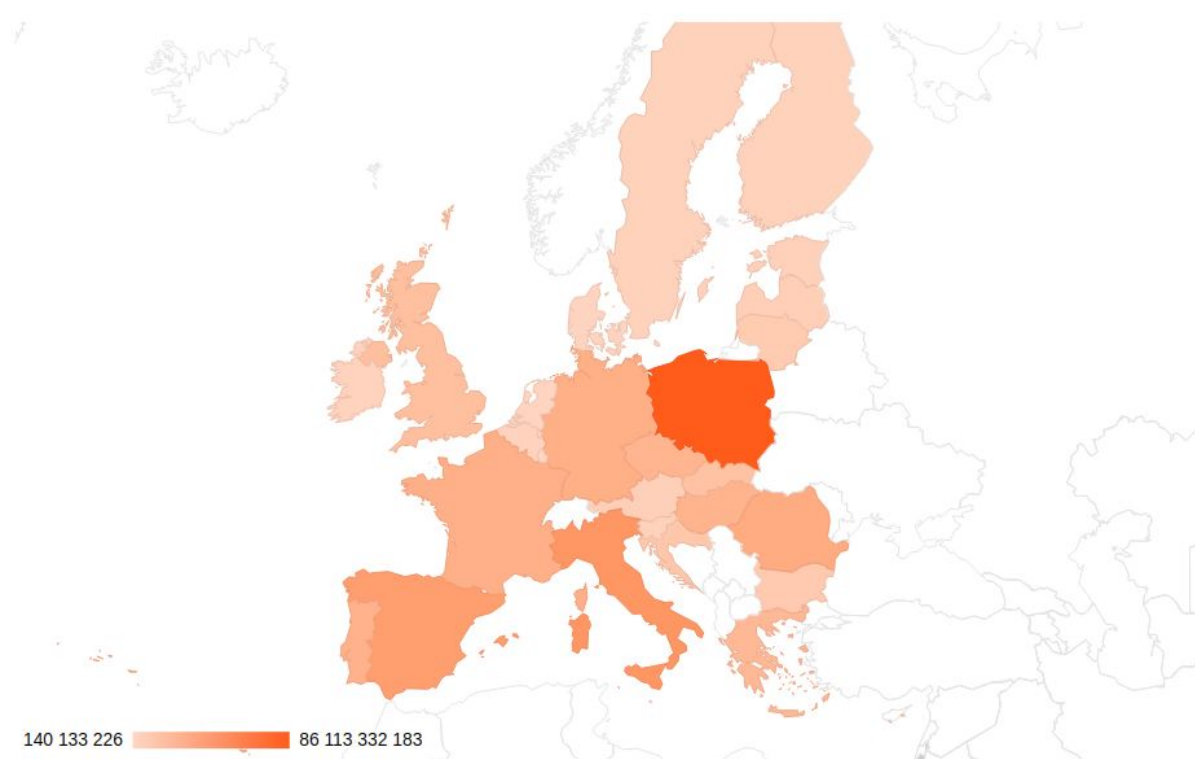
Aby otrzymać pomoc unijną, każde państwo musi podpisać z Komisją Europejską tak zwaną **Umowę Partnerstwa**. Dokument ten określa strategię inwestowania środków europejskich w każdym kraju. Wyznacza cele strategiczne i priorytety inwestycyjne kraju, łącząc je z celami strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego.

Podział środków Unii Europejskiej w latach 2014 - 2020

Największymi beneficjentami unijnego wsparcia w latach 2014 - 2020 są:

- Polska (**86,11 miliarda euro**, czyli 19,1% całości środków);
- Włochy (44,45 miliarda euro - 9,91% całości);
- Hiszpania (39,88 miliarda euro - 9,85% ogółu).

Poziom dofinansowania dla Polski w odniesieniu do całości dostępnych środków jest zdecydowanie większy niż procentowy udział ludności polskiej w całej populacji Unii Europejskiej (a więc około 7,5%). Nie oznacza to jednak, że Polska znajduje się na szczycie listy w odniesieniu do kwoty dofinansowania w przeliczeniu na mieszkańca. W tej „klasyfikacji” przodują: Estonia, Słowacja i Litwa, a Polska znajduje się na szóstym miejscu.

Źródło: opracowanie własne
na podstawie <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>

Podział środków UE w latach 2004 - 2013

Polska stała się członkiem UE 1 maja 2004 roku. Wraz z wejściem w struktury Wspólnoty musiała między innymi przygotować plan, w oparciu o który zostaną jej przekazane pomocowe środki finansowe z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i środków krajowych.

Dokumentem określającym wdrażanie funduszy Unii Europejskiej w pierwszych dwóch latach członkostwa Polski w UE był Narodowy Plan Rozwoju 2004 - 2006, zwany w skrócie NPR.

Łączna suma środków, jakie otrzymała Polska z Unii Europejskiej na realizację NPR, wyniosła **12,8 miliarda euro**.

W latach 2007 - 2013 funkcję takiego dokumenty spełniały Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO), zwane również Narodową Strategią Spójności (w skrócie NSS).

Na ich realizację zaangażowanych zostało ponad **67,3 miliardy euro** z unijnego budżetu.

**W jaki sposób
Polska wykorzystuje
fundusze unijne?**

W jaki sposób Polska wykorzystuje fundusze unijne?

Przyznane Polsce środki unijne zostały i nadal są inwestowane w:

- infrastrukturę drogową i kolejową;
- innowacyjność i wsparcie przedsiębiorstw;
- ochronę środowiska i energetykę;
- projekty z dziedziny kultury, edukacji, zatrudnienia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Stolice województw oraz okalające je gminy z otrzymanych środków unijnych realizują wspólne projekty w zakresie dostępności komunikacyjnej. Finansowane są inwestycje w miastach, przede wszystkim te związane z kompleksową rewitalizacją, ekologicznym transportem miejskim czy gospodarką niskoemisyjną.

Bezzwrotne dotacje to nie jedyna forma wsparcia pochodząca z Unii Europejskiej. Wspólnota udostępnia również zwrotne instrumenty finansowe, takie jak pożyczki czy kredyty, z których mogą korzystać przedsiębiorcy i samorządy.

Perspektywa finansowa UE na lata 2014 - 2020 realizowana jest w Polsce poprzez:

- 6 krajowych programów operacyjnych, zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju;
- 16 programów regionalnych (po jednym dla każdego województwa), zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie poszczególnych regionów.

Realizacja każdego z programów operacyjnych (czy to krajowego czy regionalnego) ma na celu osiągnięcie określonych w nim celów. Te z kolei mają swoje odzwierciedlenie w strukturze oficjalnych dokumentów. Programy podzielono na **osie priorytetowe** (czyli cele główne programu, zwane czasem celami makro), a te z kolei na **działania** i **poddziałania** (a więc cele szczegółowe, czyli cele mikro).

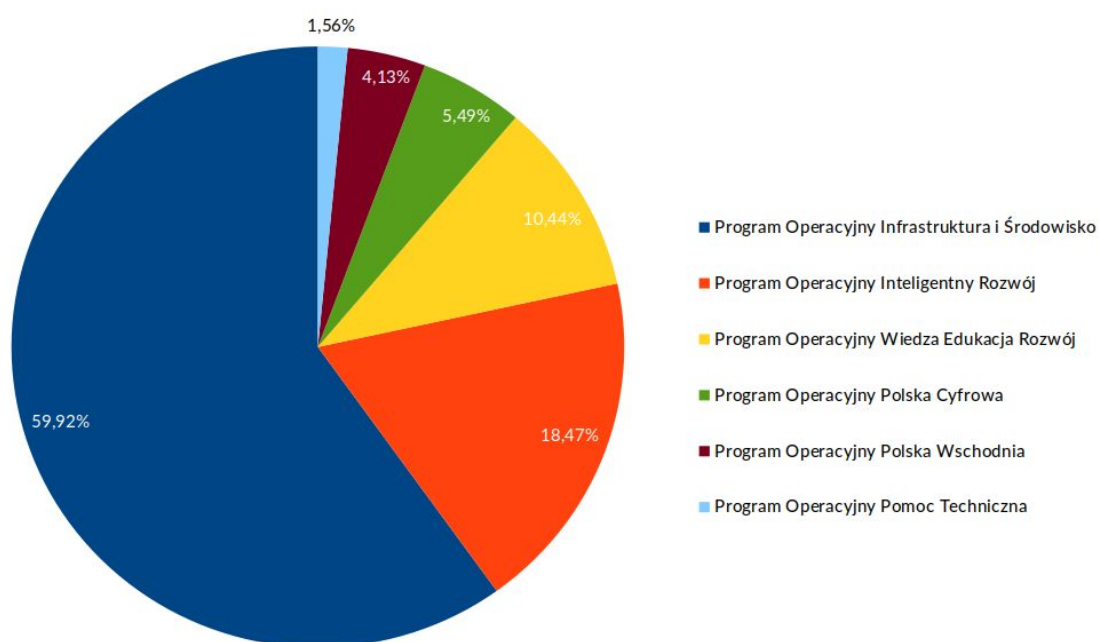
Cele każdego z programów wymagają uszczegółowienia. Konkretnie zapisy pojawiają się w dodatkowych dokumentach, zwanych *Szczegółowymi opisami osi priorytetowych*. Składają się one z:

- części ogólnej - opisującej zasady horyzontalne obowiązujące we wszystkich działaniach i podstawowe zasady realizacji programu;
- szczegółowego opisu poszczególnych osi priorytetowych, działań oraz poddziałań;
- załączników.

Programy krajowe

Spośród programów krajowych największa pula pieniędzy (bo aż prawie 60%) została przeznaczona na Program Operacyjny *Infrastruktura i Środowisko*. Znacznie mniejsze środki skierowano na realizację projektów w ramach programów: *Inteligentny Rozwój* (niepełna 18,5%) oraz *Wiedza Edukacja Rozwój* (prawie 10,5%). W budżecie dla Polski przewidziano również fundusze na Program Operacyjny *Polska Cyfrowa* (5,5% całości środków) i *Polska Wschodnia* (4,1%).

Ponadto w Polsce realizowany jest *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich* (przeznaczono na niego 8,5 miliarda euro) oraz *Program Rybactwo i Morze* (na ten wydzielono 0,5 miliarda euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/fundusze-europejskie-w-polsce/>

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jest to największy program finansowany z funduszy europejskich w całej Unii Europejskiej.

O wsparcie mogą ubiegać się:

- jednostki samorządu terytorialnego;
- przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne;

- administracja publiczna;
- służby publiczne inne niż administracja;
- instytucje ochrony zdrowia;
- małe, średnie i duże przedsiębiorstwa;
- organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Program Infrastruktura i Środowisko finansowany jest z trzech źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Funduszu Spójności;
- środków krajowych.

Ze środków tego programu finansowane są różnego rodzaju projekty infrastrukturalne w ramach wymienionych niżej obszarów wsparcia.

Zmniejszenie emisyjności gospodarki

Priorytetowymi zadaniami w tym zakresie są:

- wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii;
- poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w firmach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- promowanie strategii niskoemisyjnych;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.

Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu

Główny nacisk kładzie się w tym zakresie na:

- rozwój infrastruktury środowiskowej;
- dostosowanie do zmian klimatu;
- ochronę i zahamowanie spadku różnorodności biologicznej;
- poprawę jakości środowiska miejskiego.

Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego

Główne obszary wsparcia to:

- rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
- transport intermodalny, morski i śródlądowy.

Infrastruktura drogowa dla miast

Projekty realizowane w ramach tego zakresu wsparcia koncentrują się na poprawie dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej, a więc na rozwoju infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, a także na budowie obwodnic.

Rozwój transportu kolejowego w Polsce

W ramach tego obszaru wspierane będą projekty wpływające na rozwój kolei TEN-T.

Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach

Głównym obszarem wsparcia są projekty dotyczące infrastruktury i taboru dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.

Poprawa bezpieczeństwa energetycznego

Wsparcie uzyskają działania mające na celu:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
- budowę i rozbudowę magazynów gazu ziemnego;
- rozbudowę terminala LNG.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury

Wsparcie zostaną inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, na przykład instytucji kultury czy szkół artystycznych.

Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia

Wsparcie uzyskają projekty dotyczące:

- wsparcia infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
- wsparcia infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób "aktywności zawodowej" oraz opieki nad matką i dzieckiem.

W programie przewidziano wykorzystanie zwrotnej formy wsparcia dla projektów ważnych z punktu widzenia zmniejszenia emisyjności gospodarki obszarów wsparcia. Dotyczy to działania 1.2 oraz poddziałań 1.3.2, 1.7.1 i 1.1.1.

Uszczegółowienie osi priorytetowych programu Infrastruktura i Środowisko znajduje się na oficjalnej [stronie internetowej programu](#).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

To największy w całej Unii Europejskiej program finansujący badania, rozwój oraz innowacje. Ma na celu wsparcie powstawania inwestycji na każdym etapie: od tworzenia koncepcji, poprzez przygotowanie prototypów i linii pilotażowych, aż po ich komercjalizację.

O wsparcie mogą ubiegać się przede wszystkim:

- małe i średnie przedsiębiorstwa;
- jednostki naukowe;

- konsorcja przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych;
- instytucje otoczenia biznesu.

Program Inteligentny Rozwój finansowany jest z dwóch źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- środków krajowych.

Z racji tego, że jest programem jednofunduszowym, ma on charakter głównie inwestycyjny. Jakie obszary uzyskają wsparcie?

Wsparcie prowadzenia prac B + R przez przedsiębiorstwa

Wsparciem objęta będzie między innymi realizacja przez przedsiębiorstwo badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych wraz z przygotowaniem prototypów doświadczalnych oraz instalacji pilotażowych lub demonstracyjnych.

Środki pomocowe kierowane będą również do przedsiębiorstw dopiero rozwijających się i prowadzących prace badawczo - rozwojowe w obszarze zaawansowanych technologii. Ma to na celu wspieranie komercjalizacji wyników tych prac z udziałem funduszy venture capital.

Z kolei programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć B + R, które są istotne dla rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki. Inicjatorem wspólnego przedsięwzięcia może być grupa firm występujących w imieniu branży, która przedstawia zarys agendy badawczej wraz z konkretnym zapotrzebowaniem sektora na prace badawczo - rozwojowe.

Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności badawczo - rozwojowo - inwestycyjnej

Wsparcie skierowane jest głównie do firm z sektora MŚP. Obejmuje tworzenie oraz rozwój infrastruktury badawczo - rozwojowej poprzez inwestycje w aparaturę, sprzęt, technologie i inną infrastrukturę służącą tworzeniu innowacyjnych produktów i usług.

Środki kierowane są także do przedsiębiorstw zainteresowanych pozyskaniem technologii w formie patentu lub nieopatentowanej wiedzy technicznej oraz realizacją inwestycji rozwojowej opartej o implementację pozyskanej technologii.

W ramach Programu Inteligentny Rozwój zaplanowano do realizacji kilka instrumentów wsparcia związanych ze świadczeniem usług proinnowacyjnych przez różnego rodzaju podmioty.

Sposób działania jednego z takich instrumentów polega na współfinansowaniu świadczenia na rzecz MŚP usług proinnowacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu.

Przewidziane jest także wsparcie Krajowych Kłastrów Kluczowych w zakresie usług doradczych dotyczących internacjonalizacji oraz rozwoju współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Kolejnym obszarem objętym wsparciem będą projekty związane z ochroną własności intelektualnej, a przede wszystkim polegające na pokryciu kosztów:

- zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub przemysłowego;
- związanych z ochroną własności przemysłowej i prowadzeniem analiz czystości patentowej.

Wsparcie w postaci tak zwanych bonów na innowacje umożliwia rozwijanie kontaktów MŚP z jednostkami naukowymi. Środki mogą zostać przeznaczone na zakup usługi związanej z opracowaniem nowego produktu lub usługi, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji lub znaczącym ulepszeniem wyrobu końcowego czy technologii produkcji.

Finansowanie kierowane jest ponadto na prowadzone przez polski Urząd Patentowy działania o charakterze systemowym, związane z:

- kształtowaniem praktycznych umiejętności przedsiębiorców w zakresie wykorzystania ochrony własności przemysłowej;
- profesjonalizacją usług (takich jak na przykład wykonywanie specjalistycznych analiz bibliometrycznych).

Zwiększenie intensywności współpracy w ramach krajowego systemu innowacji

Wspierane są projekty pilotażowe służące testowaniu nowych form wsparcia oraz mające na celu zwiększenie wiedzy i skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności badawczo - rozwojowo - inwestycyjnej.

Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach

W ramach tego obszaru wsparcie jest przeznaczone na wdrożenie wyników prac badawczo - rozwojowych uzyskanych w wyniku realizacji projektów współfinansowanych ze środków I osi priorytetowej programu. Służy to wypełnieniu luki finansowej pomiędzy etapem prowadzenia prac B + R a wprowadzeniem nowego produktu na rynek.

Wsparcie promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw

Wsparciem poprzez specjalne instrumenty finansowe zostaną objęte projekty, których celem jest świadczenie specjalistycznych usług doradczych z zakresu

internacjonalizacji na rzecz innowacyjnych małych i średnich firm, a także programy służące umiędzynarodowieniu działalności przedsiębiorstw.

Wspomniane wyżej instrumenty finansowe to:

- wsparcie w zakresie tworzenie firm na bazie innowacyjnych pomysłów, czyli tak zwana preinkubacja;
- zasilenie kapitałowe nowo powstałych firm;
- inwestycje innowacyjne w przedsiębiorstwa z wykorzystaniem funduszy venture capital;
- inwestycje w innowacyjne przedsiębiorstwa przy użyciu mechanizmów finansowania syndykatowego (grupowego) przez aniołów biznesu;
- wsparcie przedsiębiorstw poprzez instrument pożyczkowy w celu uzupełnienia wsparcia udziałowego udzielanego innowacyjnym start-upom.

Instrumenty te są uzupełniane przez wsparcie w postaci usług doradczych oraz analiz rynkowych dla przedsiębiorstw poszukujących źródeł finansowania innowacyjnych przedsięwzięć wśród inwestorów branżowych lub na rynku kapitałowym.

Zwiększenie potencjału naukowo - badawczego

Wsparciem objęte zostaną projekty polegające na prowadzeniu badań naukowych oraz prac rozwojowych, realizowanych przez konsorcja naukowe i naukowo - przemysłowe. Jest ono skierowane na przedsięwzięcia realizowane w ramach procesu inteligentnej specjalizacji na poziomie krajowym lub regionalnym.

Kolejnym z obszarów wsparcia są projekty dużej, strategicznej infrastruktury badawczo - rozwojowej, których celem jest stworzenie skutecznego dostępu do tej infrastruktury dla przedsiębiorstw i innych zainteresowanych podmiotów.

W ramach tego obszaru wsparcia środki finansowe zostaną również skierowane do Międzynarodowych Agencji Badawczych, których celem jest realizacja wysokiej jakości badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez naukowców polskich oraz pochodzących z zagranicy.

Wsparcie powinno przyczynić się do stworzenia w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących jednostek naukowych, które stosują sprawdzone najlepsze światowe praktyki w zakresie identyfikowania programów i tematów badawczych, polityki personalnej i zarządzania pracami badawczo - rozwojowymi, a także komercjalizacji wyników tych prac.

Zwiększenie potencjału kadrowego sektora badawczo - rozwojowego

Wsparcie otrzymają projekty ukierunkowane na:

- rozwój kadr badawczo - rozwojowych w projektach zespołowych prowadzonych przez wybitnych uczonych z całego świata w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach pracujących w najbardziej innowacyjnych obszarach, z udziałem partnera zagranicznego;
- realizacja projektów badawczych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem powrotów do kraju wybitnych naukowców polskiego pochodzenia lub osób mających przerwę w pracy badawczej;
- rozwój kadr badawczo - rozwojowych pod kierunkiem naukowca posiadającego doświadczenie we współpracy z gospodarką w projektach zespołowych, z udziałem studentów, doktorantów i młodych doktorów, prowadzonych w zakresie rozwoju technologii lub świadczenia usług badawczych dla przedsiębiorstw;
- rozwój umiejętności w zakresie zarządzania badaniami naukowymi, współpracy z firmami lub w zakresie najnowszych osiągnięć naukowych oraz komercjalizacji wyników prac badawczo - rozwojowych;
- prowadzenie projektów badawczych przez doktorantów lub naukowców odbywających staże w przedsiębiorstwach oraz projektów badawczych realizowanych w ramach programów finansowania pierwszych zespołów badawczych przez uczonych na wczesnym etapie kariery naukowej;
- podnoszenie kwalifikacji kadr przedsiębiorstw poprzez wsparcie realizowanych przez nich projektów badawczych oraz ich staży w jednostkach naukowych (związanych z realizacją projektów badawczych, w tym zleczanych przez przedsiębiorstwa).

Uszczegółowienie osi priorytetowych programu Inteligentny Rozwój znajduje się na oficjalnej [stronie internetowej programu](#).

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Główne cele programu to:

- aktywizacja zawodowa bezrobotnych osób młodych (które nie ukończyły jeszcze 30. roku życia);
- wsparcie szkolnictwa wyższego;
- rozwój innowacji społecznych, mobilności i współpracy ponadnarodowej;
- reformy polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Projekty w ramach tego programu operacyjnego realizowane są w dwóch podstawowych trybach: konkursowym i pozakonkursowym.

W trybie pozakonkursowym projekty realizowane są poprzez określonych beneficjentów, wskazanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Z kolei w trybie konkursowym o dofinansowanie mogą ubiegać się:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich jednostki organizacyjne;
- stowarzyszenia i związki jst;
- administracja rządowa i jej jednostki podległe;
- organizacje pozarządowe, ich związki i federacje;
- podmioty ekonomii społecznej i ich federacje lub związki;
- samorząd gospodarczy i zawodowy;
- instytucje integracji i pomocy społecznej;
- samorząd gospodarczy i zawodowy;
- instytucje integracji i pomocy społecznej;
- instytucje rynku pracy;
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym;
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze;
- jednostki B + R;
- przedsiębiorcy;
- podmioty opieki zdrowotnej;
- podmioty lecznicze.

W niektórych konkursach może zostać wprowadzone ograniczenie podmiotów uprawnionych do wnioskowania. Takie ograniczenie może dotyczyć między innymi:

- doświadczenia;
- kompetencji;
- formy prawnej, własnościowej lub organizacyjnej.

W dokumentacji konkursu każdorazowo publikowane są szczegółowe informacje na temat podmiotów uprawnionych do wnioskowania o wsparcie.

Program Wiedza Edukacja Rozwój finansowany jest ze środków:

- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS);
- specjalnej linii budżetowej Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (Youth Employment Initiative - YEI);
- własnych.

Poniżej przedstawiamy główne obszary wsparcia w ramach tego programu.

Osoby młode na rynku pracy

Wsparcie otrzymają bezrobotni ludzie młodzi, którzy nie ukończyli jeszcze 30. roku życia. Szczególną uwagę poświęca się tym osobom, które nie kształcą się ani nie szkolą.

Wsparcie zostanie udzielone poprzez między innymi:

- pomoc w określeniu ścieżki zawodowej;
- szkolenia, egzaminy, staże, praktyki;
- subsydiowane zatrudnienie;
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- wsparcie w zakresie mobilności międzysektorowej i geograficznej;

Integralną częścią tych działań jest [Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych](#).

Poprawa efektywności wybranych polityk publicznych

Chodzi tu na przykład o takie działania jak:

- wsparcie rozwoju firm i ich pracowników;
- modernizacja instytucji rynku pracy;
- poprawa jakości działań skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także zwiększenie ich szans na zatrudnienie;
- rozwój ekonomii społecznej;
- podnoszenie jakości systemu oświaty i rozwój edukacji;
- usprawnienie procesu stanowienia prawa i działania wymiaru sprawiedliwości;
- podnoszenie jakości usług administracyjnych.

Rozwój szkolnictwa wyższego

Działania w tym zakresie mają na celu:

- zapewnienie kształcenia odpowiadającego potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa;
- podniesienie jakości studiów doktoranckich;
- zwiększenie otwartości i mobilności międzynarodowej;
- poprawa jakości dydaktyki i systemów zarządzania kształceniem.

Innowacje społeczne

Mowa tu o innowacjach dotyczących wszystkich obszarów wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, a więc na przykład o wypracowaniu i przetestowaniu nowych, skuteczniejszych rozwiązań istniejących problemów w obszarze rynku pracy, integracji społecznej, kształcenia przez całe życie, zdrowia oraz modernizacji administracji publicznej.

Rozwój współpracy ponadnarodowej

Wsparcie ma na celu rozwój współpracy polskich firm z partnerami zagranicznymi. Ma to zostać osiągnięte na przykład poprzez wypracowywanie nowych rozwiązań lub adaptowanie w kraju takich rozwiązań, które z powodzeniem są stosowane przez inne państwa.

Realizacja programów mobilności ponadnarodowej

Kolejnym z obszarów wsparcia jest wzmocnienie kompetencji osób uczestniczących w tego typu programach. Są to na przykład projekty komplementarne z programem Erasmus+, dotyczące aktywizacji zawodowej osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym lub skierowane do osób zaangażowanych w kreowanie lub wdrażanie polityk publicznych.

Wsparcie dla obszaru zdrowia

W tym zakresie wsparcie uzyskują projekty mające na celu:

- rozwój programów profilaktycznych;
- kształcenie kadr medycznych;
- poprawę efektywności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

W programie przewidziano kilka form wsparcia:

- szkolenia ogólne i specjalistyczne;
- doradztwo, czyli pomoc i kierowanie rozwojem umiejętności lub kompetencji danej osoby w określonej dziedzinie związanej z wykonywanym zawodem;
- dotacje;
- instrumenty zwrotne (w tym pożyczki, poręczenia, social venture capital) dla podmiotów ekonomii społecznej;
- praktyki, staże, kursy;
- zatrudnienie subsydiowane - przedsiębiorcy mogą przyjąć dodatkowego pracownika bez obciążenia kosztami zatrudnienia, a pracownicy mają możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego;
- programy mobilnościowe;
- badania i analizy.

W ramach programów mobilnościowych przewiduje się wsparcie na poziomie regionalnym oraz ponadnarodowym.

Wsparciem na poziomie regionalnym objęte są osoby z problemami na rynku pracy, którym udało się znaleźć zatrudnienie w odległości powyżej 50 kilometrów od miejsca zamieszkania. Przyjmuje ono formę dodatku lub grantu ułatwiającego nową organizację życia tak, aby umożliwiło to podjęcie i utrzymanie zatrudnienia.

Z kolei w wymiarze ponadnarodowym tego typu programy mają na celu nabycie oraz doskonalenie nowych umiejętności i kompetencji, jak również zdobycie doświadczenia zawodowego przez osoby na różnym etapie kształcenia lub kariery zawodowej.

Przykładami programów mobilnościowych są programy obejmujące:

- staże;
- praktyki;
- wymianę studentów i pracowników;
- job - shadowing.

Uszczegółowienie osi priorytetowych programu Wiedza Edukacja Rozwój znajduje się na oficjalnej [stronie internetowej programu](#).

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

Realizacja programu ma przyczynić się do:

- zwiększenia dostępności do Internetu;
- stworzenie przyjaznej dla obywatela e-administracji, dzięki której wiele spraw będzie można załatwić za pomocą komputera;
- upowszechnienie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów.

PO Polska Cyfrowa finansowany jest ze środków:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- środków krajowych.

O dotacje wystąpić mogą przede wszystkim:

- przedsiębiorstwa telekomunikacyjne;
- jednostki administracji rządowej oraz jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane;
- jednostki naukowe;
- państwowe organizacje kultury;
- organizacje pozarządowe.

W dokumentacji konkursu każdorazowo publikowane są szczegółowe informacje na temat podmiotów uprawnionych do wnioskowania o wsparcie.

Poniżej opisujemy obszary wsparcia, które realizowane jest w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Powszechny dostęp do szybkiego Internetu

Wsparcie otrzymują projekty realizowane na obszarach, gdzie nie można zapewnić dostępu do szerokopasmowego Internetu na warunkach rynkowych. Są to inwestycje polegające na budowie, rozbudowie lub przebudowie:

- sieci dostępowej o parametrach co najmniej 30 Mb/s;
- sieci szkieletowej i dystrybucyjnej zapewniającej szerokopasmowy dostęp do Internetu.

Projekty mające na celu dostarczanie usług dostępu do Internetu o parametrach niższych niż 30 Mb/s będą realizowane na obszarach szczególnie zagrożonych trwałym wykluczeniem cyfrowym. Budowa sieci zgodnie z wymaganiami EAC nie jest na takich terenach uzasadniona ekonomicznie.

E-Administracja i otwarty rząd

Wsparcie w ramach tego obszaru koncentruje się między innymi na udostępnianiu e-usług świadczonych przez administrację publiczną, aplikacji edukacyjnych online, telewizji internetowej, a także transmisji muzyki oraz wideo w wysokiej jakości.

Drugim obszarem wsparcia jest tworzenie nowoczesnych usług elektronicznych, które umożliwią załatwianie spraw bez opuszczania domu lub miejsca pracy.

Cyfrowe kompetencje społeczeństwa

Dofinansowanie otrzymują następujące projekty:

- wspierające rozwój cyfrowych umiejętności społeczeństwa, głównie na obszarach wiejskich i w małych miastach;
- kampanie edukacyjne oraz informacyjne, promujące korzyści wynikające pośrednio lub bezpośrednio z rozwoju cyfrowych umiejętności;
- wzmocnienie i rozwinięcie potencjału programistów.

Uszczegółowienie osi priorytetowych programu Wiedza Edukacja Rozwój znajduje się na oficjalnej [stronie internetowej programu](#).

Program Operacyjny Polska Wschodnia

Jest to ponadregionalny program dla województw tak zwanej "ściany wschodniej", czyli: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego oraz warmińsko - mazurskiego. Ma na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności tego makroregionu między innymi poprzez zwiększenie jego atrakcyjności inwestycyjnej (kładąc szczególny nacisk na zwiększenie dostępności transportowej).

Program ten finansowany jest z dwóch źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;

- środków krajowych.

O dotacje występować mogą przede wszystkim:

- start-upy;
- małe i średnie firmy;
- ośrodki innowacji;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- PKP PLK S. A.

W dokumentacji konkursu każdorazowo publikowane są szczegółowe informacje na temat podmiotów uprawnionych do wnioskowania o wsparcie.

Program Operacyjny Polska Wschodnie skupia się na kilku obszarach wsparcia, które opisujemy poniżej.

Przedsiębiorcza Polska Wschodnia

Wsparcie skierowane jest między innymi do start-upów, a więc osób posiadających innowacyjny biznes i chcących go rozwijać w Polsce Wschodniej.

Udzielane jest ono dwuetapowo.

Najpierw pomysłodawca zgłasza swój pomysł do platformy startowej i prezentuje go ekspertom. Jeśli zakwalifikuje się do udziału w projekcie, musi następnie założyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Otrzyma wsparcie w postaci usług biznesowych, marketingowych oraz technologicznych, a także opiekę mentora. Dzięki temu będzie mógł dopracować produkt i stworzyć model biznesowy oraz wejść ze start-upem na rynek.

W następnym etapie przedsiębiorstwo może ubiegać się o bezzwrotną dotację. Wsparcie w maksymalnej wysokości 1 miliona złotych ma przeznaczyć na rozwój działalności, działania podejmowane podczas wchodzenia na rynek i dokonywania pierwszych sprzedaży.

Firmy z sektora MŚP mogą z kolei ubiegać się o dotację do 800 tysięcy złotych. Dzięki temu będą mogły korzystać z usług doradczych ułatwiających im przygotowanie się do działalności na rynkach zagranicznych. Oprócz tego zyskają możliwość otrzymania wsparcia na udział w zagranicznych targach i misjach handlowych.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na obszarze więcej niż jednego województwa mogą ubiegać się o dotację do 20 milionów złotych, które przeznaczyć mogą na przeprowadzenie poszczególnych etapów procesu inwestycyjnego. Jego

efektem powinno być wprowadzenie na rynek nowego produktu lub opracowanie innowacyjnego procesu technologicznego.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach PO Polska Wschodnia jest tak zwany "wzór na konkurencję". Jest to szansa dla firm z sektora MŚP z Polski Wschodniej na budowę przewagi konkurencyjnej dzięki wykorzystaniu wzornictwa.

Wsparcie udzielane jest dwuetapowo:

- możliwe jest ubieganie się o dotację w maksymalnej wysokości 100 tysięcy złotych na przeprowadzenie z pomocą ekspertów audytu wzorniczego oraz opracowanie na jego podstawie strategii dalszych działań w firmie.
- z gotową strategią wzorniczą firmy mogą starać się o dotację w wysokości do 1 lub do 3 milionów złotych na wdrożenie zaplanowanych działań.

Ostatnim ze środków wsparcia firm w ramach PO Polska Wschodnia są dotacje na kapitał obrotowy dla średnich przedsiębiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 w 2020 roku.

Nagły niedobór lub brak płynności finansowej firm, spowodowany problemami całej gospodarki wywołanymi przez epidemię, może zagrażać dalszemu ich funkcjonowaniu.

Otrzymane dofinansowanie firmy mogą przeznaczyć na koszty funkcjonowania oraz na opłacenie mediów, najem powierzchni, zakup towarów czy ubezpieczenie działalności.

Nowoczesna Infrastruktura Transportowa

W programie przewidziano dofinansowanie kompleksowych projektów dotyczących:

- tworzenia lub rozbudowy już istniejących ekologicznych zintegrowanych sieci transportu miejskiego (autobusowych, trolejbusowych i tramwajowych) oraz zakup niskoemisyjnego taboru;
- wdrożenia nowych, rozbudowy lub modernizacji istniejących systemów telematycznych na potrzeby komunikacji miejskiej.

Łącznie w ramach programu realizowanych jest 14 projektów transportu miejskiego w Lublinie, Olsztynie, Kielcach, Rzeszowie i Białymstoku. Inwestycje te obejmują:

- budowę ponad 12 km linii tramwajowych;
- zakup 314 sztuk taboru;
- instalację 14 komponentów inteligentnych systemów transportowych (na przykład system informacji pasażerskiej).

Fundusze programu przeznaczono także na inwestycje na drogach krajowych oraz wojewódzkich w pobliżu stolic województw Polski Wschodniej.

Realizowanych jest 28 projektów drogowych, w ramach których powstaje ponad 150 km nowych i przebudowanych dróg. Łączą one miasta wojewódzkie makroregionu Polski Wschodniej z siecią dróg krajowych i autostrad, w tym z Transeuropejską Siecią Transportową.

Ponadregionalna Infrastruktura Kolejowa

Jednym z celów programu jest wzmocnienie i uzupełnienie połączeń kolejowych Polski Wschodniej. Podniesienie jakości parametrów technicznych infrastruktury linii kolejowych, wymiana przestarzałych elementów, wprowadzenie nowych rozwiązań oraz elektryfikacja niektórych odcinków mają w efekcie doprowadzić do zwiększenia przepustowości połączeń pasażerskich i towarowych między miastami wojewódzkimi Polski Wschodniej.

Ze środków programu współfinansowanych jest 8 projektów infrastrukturalnych.

Uszczegółowienie osi priorytetowych programu Polska Wschodnia znajduje się na oficjalnej [stronie internetowej programu](#).

Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Ma on zapewnić sprawne działanie instytucji wdrażania funduszy unijnych, ale także stworzenie skutecznego systemu informacji i promocji środków europejskich.

Jest finansowany z dwóch źródeł:

- Funduszu Spójności;
- środków krajowych.

Wsparcie przewidziane jest dla instytucji uczestniczących w systemie realizacji polityki spójności w zakresie przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, informacji i komunikacji, tworzenia sieci, rozpatrywania skarg czy kontroli i audytu.

Beneficjentami tego programu mogą zatem być:

- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwo Finansów (w zakresie zadań związanych z realizacją polityki spójności);
- Centrum Projektów Europejskich;
- jednostki pełniące rolę Instytucji Pośredniczących i Wdrażających krajowe programy operacyjne;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

- Główny Urząd Statystyczny;
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- Urząd Transportu Kolejowego;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Ministerstwo Cyfryzacji.

Programy regionalne

Oprócz programów krajowych funkcjonuje w Polsce 16 programów regionalnych, których celem jest wspieranie rozwoju poszczególnych regionów. W ich przypadku funduszami unijnymi zarządzają instytucje samorządowe (zarządy poszczególnych województw), a nie władze centralne.

Największy regionalny program operacyjny realizowany jest w województwie śląskim. Ze środków unijnych przeznaczono na niego aż 3,47 miliarda euro. Kolejnymi regionami w tej klasyfikacji są: Mazowsze (2,87 miliarda euro) oraz Wielkopolska (2,45 miliarda euro). Najmniejsza pula środków w ramach programów wojewódzkich powędrowała natomiast do regionów lubelskiego i opolskiego (zaledwie 0,9 miliarda euro unijnej dotacji).

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

To nowy mechanizm, którego celem jest wsparcie rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych. Na jego wdrożenie każde państwo członkowskie przeznacza minimum 5% środków pochodzących z EFRR.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne są realizowane w ramach 16 wojewódzkich programów regionalnych, ale także pośrednio za pomocą programów krajowych.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Mają charakter międzynarodowy, a duży nacisk kładzie się na współpracę polskich beneficjentów z partnerami zagranicznymi. Tego typu przedsięwzięcia mogą dotyczyć: ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska, rozbudowy infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości czy edukacji.

Na ich realizację przeznaczono 700 milionów euro.

Poziom dofinansowania

Na Mazowszu, a więc w lepiej rozwiniętym regionie, poziom unijnego dofinansowania dla projektów wynosi 80%. Dla pozostałej części kraju jest to wsparcie na poziomie 85%.

Programy ramowe UE

Poza istniejącymi funduszami unijnymi, Wspólnota przeznacza w latach 2014 - 2020 środki na nowe programy z różnych obszarów.

Program "Horyzont 2020"

Ma służyć między innymi stymulacji prowadzenia prac badawczych na najwyższym poziomie, wspierać współpracę międzynarodową oraz innowacyjne firmy.

Na jego realizację przeznaczono 80 miliardów euro.

Program "COSME"

Jego celem jest ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do rynków wspólnotowych i pozawspólnotowych oraz zapewnienie dostępu do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał.

Budżet programu wynosi 2,3 miliarda euro.

Program "Łącząc Europę"

Najważniejszy instrument finansujący strategiczne inwestycje w infrastrukturę drogową, kolejową i energetyczną oraz rozwój technologii informacyjno - komunikacyjnych.

Wysokość środków dostępnych w ramach programu wynosi 33 miliardy euro.

Program "Erasmus+"

Ma na celu ułatwienie pobytu młodych ludzi na stażach za granicą. W efekcie ma to przyczynić się do poprawy ich umiejętności i zwiększyć szansę na zatrudnienie.

Na program przeznaczono 15 miliardów euro.

Program "Kreatywna Europa"

Środki zostaną przeznaczone na europejską kulturę, kino, telewizję, muzykę, literaturę, teatr, dziedzictwo kulturowe.

Do dyspozycji w ramach tego programu pozostaje 1,5 miliarda euro.

Na jakich zasadach funkcjonują fundusze europejskie w Polsce?

Na jakich zasadach funkcjonują fundusze europejskie w Polsce?

W realizację każdego z programów zaangażowanych jest wiele instytucji. Na podstawie porozumień między nimi określa się zakres zadań i kompetencji. W ten sposób przekazywana jest nie tylko część zadań, ale jednocześnie odpowiedzialność za ich realizację.

I tak Instytucja Zarządzająca może powierzyć zadania Instytucjom Pośredniczącym, a te z kolei - Instytucjom Wdrażającym.

Instytucja Zarządzająca, jak sama nazwa wskazuje, odpowiada za zarządzanie programem, a więc za jego sprawną i poprawną realizację (w ujęciu ogólnym, ale również na poziomie poszczególnych projektów).

Jej kompetencje są bardzo szerokie. Są to między innymi takie zadania jak:

- opracowanie samego programu;
- wybór projektów do dofinansowania;
- zlecanie płatności na rzecz beneficjentów;
- weryfikację poprawności ponoszonych przez nich wydatków;
- całościowe monitorowanie postępów realizacji programu i weryfikacja osiągniętych celów.

Rolę **Instytucji Pośredniczącej** pełnić mogą tylko i wyłącznie jednostki sektora finansów publicznych. Zakres jej obowiązków określany jest w umowie lub porozumieniu z Instytucją Zarządzającą. Mogą to być na przykład zadania związane z zarządzaniem i wdrażaniem części programu dotyczącej określonej tematyki, w której specjalizuje się dana instytucja (np. ochrona środowiska, rozwój przedsiębiorstw czy budowa dróg).

Funkcję **Instytucji Wdrażającej** mogą pełnić na przykład jednostki podległe ministerstwom, agencje rozwoju przedsiębiorczości czy rozwoju regionalnego. Instytucja Pośrednicząca może jej przekazać zadania z zakresu bezpośredniej obsługi procesu przyznawania dotacji czy kontroli realizacji projektów.

Osobnym organem, zaangażowanym w cały proces pracy nad funduszami unijnymi, jest **Komitet Monitorujący**. Jest on powoływany przez Instytucję Zarządzającą danym programem, a w jego skład wchodzi przedstawiciele rządu, samorządów oraz organizacji spoza administracji (ze świata nauki, organizacji pozarządowych czy partnerzy społeczni i gospodarczy). W posiedzeniach Komitetu Monitorującego

mogą dodatkowo uczestniczyć w charakterze obserwatorów reprezentanci innych instytucji oraz przedstawiciele Komisji Europejskiej w charakterze doradców.

Posiedzenia Komitetu Monitorującego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz w roku. Jego szczegółowy skład, tryb pracy i zasady działania określa Instytucja Zarządzająca danym programem. Dodatkowo funkcjonuje przy nim sekretariat, który zapewnia obsługę prac Komitetu.

Komitet Monitorujący ma za zadanie w szczególności:

- wykonywać systematyczne przeglądy wdrażania programu w kontekście realizacji celów pośrednich i końcowych;
- analizować wszelkie kwestie mające wpływ na realizację programu;
- prezentować uwagi dotyczące wdrażania i ewaluacji programów, a także monitorować działania podjęte w ich następstwie;
- promować zasady partnerstwa;
- zatwierdzać metodykę i kryteria wyboru projektów, roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania programów oraz propozycje Instytucji Zarządzającej programem dotyczące zmian programu.

Komitet Monitorujący może powoływać grupy robocze w celu omówienia wybranych kwestii z zakresu realizacji programu czy monitorowania działań. W celu rozwiązania skomplikowanych merytorycznie zagadnień może korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych wyspecjalizowanych instytucji.

Nabory wniosków

Wnioski o dofinansowanie w ramach wszystkich programów operacyjnych przyjmowane są w cyklicznych naborach, publikowanych przez instytucje odpowiedzialne za przeprowadzanie konkursów. Informacje o przyjmowaniu wniosków można śledzić na bieżąco na oficjalnych stronach poszczególnych programów.

Na tych stronach umieszczane są również harmonogramy naborów wniosków, dzięki czemu można z wyprzedzeniem przeglądać nadchodzące terminy składania dokumentów. Przed tym należy jednak uważnie zapoznać się z kryteriami oceny projektów oraz katalogiem wskaźników obowiązkowych do monitorowania postępu rzeczowego projektów.

Jakie obowiązki mają realizujący projekty?

Korzystanie z dotacji unijnych wiąże się z licznymi obowiązkami. Inwestycję należy realizować zgodnie ze złożonym wnioskiem, przestrzegać terminów oraz rozliczyć ją w prawidłowy sposób.

Podpisanie umowy o dofinansowanie

Każdy złożony wniosek poddawany jest ocenie. Jeśli projekt zostanie zakwalifikowany do objęcia wsparciem, wnioskodawca otrzymuje oficjalne pismo potwierdzające przyznanie dofinansowania na realizację projektu. Następnie dochodzi do podpisania umowy pomiędzy wnioskodawcą a Instytucją Zarządzającą.

W piśmie podmiot zarządzający określa listę dokumentów niezbędnych do podpisania umowy, które należy zebrać w podanym terminie. Wykaz dokumentów może różnić się w zależności od typu realizowanego projektu i rodzaju podmiotu reprezentowanego przez wnioskodawcę. W większości są to co najmniej:

- dokumenty rejestrowe przedsiębiorstwa (wyciąg z CEIDG, odpis z KRS, zaświadczenie o nadaniu NIP i REGON);
- kopia umowy o prowadzenie rachunku bankowego;
- aktualne zaświadczenia o niezaleganiu z należnościami publicznymi (czyli na przykład ze składkami ZUS czy podatkami);
- dokumenty potwierdzające ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy (na przykład weksel, gwarancja bankowa, poręczenie).

Umowa o dofinansowanie określa zobowiązania i uprawnienia, harmonogram realizacji projektu oraz jego budżet. Jej przedmiotem jest realizacja projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie (który jest dołączany do umowy jako załącznik). Każda zmiana w umowie musi zostać najpierw zatwierdzona przez instytucję, która podpisała umowę o dofinansowanie.

Kwalifikowalność wydatków

W trakcie realizacji projektu należy przykładąć szczególną uwagę do wydatków, jakie się ponosi. **Nie każdy wydatek związany z projektem może zostać dofinansowany.**

Do każdego programu i rodzaju dotacji przypisany jest katalog tak zwanych kosztów kwalifikowalnych - należy się z nim zapoznać już na etapie sporządzania wniosku. Każdy wydatek spoza katalogu musi zostać sfinansowany ze środków własnych.

Kwalifikowalność wydatku sprawdzana jest na etapie oceny wniosku. Wtedy też urzędnicy sprawdzają, czy jest on zgodny z programem operacyjnym, niezbędny do realizacji projektu i efektywny.

Pozytywna ocena wniosku i przyznanie dofinansowania na realizację projektu nie oznacza wcale, że wszystkie przedstawione do refundacji wydatki kwalifikują się do współfinansowania. W trakcie realizacji projektu wydatki podlegają dodatkowemu sprawdzeniu pod kątem tego:

- czy zostały rzeczywiście poniesione;
- czy były przewidziane we wniosku;
- czy były poniesione zgodnie z prawem;
- czy były poniesione zasadnie i efektywnie;
- jak je udokumentowano.

Dofinansowanie projektu unijnego wiąże się z tym, że pieniądze na jego realizację pochodzą ze środków publicznych. A to z kolei pociąga za sobą pewne konsekwencje dotyczące wyboru dostawców towarów i usług.

Każdy podmiot otrzymujący dofinansowanie zobowiązuje się do tego, że wydatki ponoszone będą z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji, efektywności, jawności i przejrzystości. Deklaruje również, że dołoży wszelkich starań w celu uniknięcia konfliktu interesów.

W praktyce oznacza to, że podmioty zobowiązane ustawowo do stosowania prawa zamówień publicznych, dokonują wyboru dostawców zgodnie z tymi przepisami. Prywatni przedsiębiorcy, którzy nie mają tego typu ograniczeń, muszą jednak wprowadzić pewne zmiany w sposobie dokonywania zakupów.

Sposób finansowania

Struktura finansowania zależy od rodzaju podmiotu korzystającego ze wsparcia oraz specyfiki projektu.

Dofinansowane mogą być tylko i wyłącznie tak zwane koszty kwalifikowane. Dla każdego programu i typu projektu określany jest osobny katalog tego typu kosztów. Każde działanie finansowane wydatków nieznajdujących się na liście kosztów kwalifikowanych musi zostać opłacone ze środków własnych.

W projektach, w których występuje pomoc publiczna, wymagana jest partycypacja (poprzez wniesienie tak zwanego wkładu własnego) podmiotów je realizujących.

Beneficjenci otrzymują dofinansowanie w postaci:

- refundacji - wsparcie finansowe to zwrot całości lub części rzeczywiście poniesionych wydatków, które realizator projektu sfinansował z własnych środków;
- zaliczki - wypłacanej na poczet planowanych wydatków.

Ostatecznie środki rozliczane są na podstawie dokumentów wskazujących na faktyczne i prawidłowo poniesione wydatki.

Kontrola projektu

Realizacji każdego projektu współfinansowanemu z funduszy unijnych towarzyszy obowiązkowa kontrola, wykonywana w trakcie trwania, po zakończeniu lub w trakcie tak zwanego **okresu trwałości projektu**. Poprzedza ona ostateczne rozliczenie inwestycji. Przeprowadza ją instytucja, z którą podpisano umowę o dofinansowanie projektu.

Każdy projekt może podlegać kontroli:

- wniosków o płatność pod kątem formalnym i rachunkowym, sprawdzeniu podlegają także kwestie kwalifikowalności wydatków ujęte we wniosku do refundacji lub rozliczenia;
- dokumentacji oraz zakresu rzeczowego projektu w miejscu jego realizacji lub w siedzibie firmy (może być prowadzona w trakcie, na zakończeniu lub po zakończeniu realizacji inwestycji);
- kompletności oraz zgodności z procedurami całej dokumentacji dotyczącej realizacją projektu;
- trwałości (prowadzona po zakończeniu realizacji projektu) pod kątem tego, czy w projekcie nie zaszły niedozwolone modyfikacje.

W sytuacji, gdy beneficjent prowadzi więcej niż jeden projekt (nawet w różnych programach) lub gdy realizował projekty w poprzedniej perspektywie finansowej - przeprowadzane są również tak zwane **kontrole krzyżowe**.

W ramach takiej kontroli sprawdzane jest, czy w ramach kilku projektów nie były finansowane te same wydatki. Jest ona przeprowadzana bez bezpośredniego uczestnictwa podmiotu realizującego projekt, który może się o niej dowiedzieć na przykład, gdy zostanie poproszony o oświadczenie o niewspółfinansowaniu projektu z innych instrumentów finansowych Unii Europejskiej albo o przedłożenie konkretnych dowodów do weryfikacji (gdy zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania).

Projekt może zostać poddany również innym kontrolom lub audytom, które mogą być realizowane bezpośrednio przez:

- Komisję Europejską;
- Europejski Trybunał Obrachunkowy;
- Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- Instytucję Audytową;
- Urzędy Kontroli Skarbowej;
- Najwyższą Izbę Kontroli.

Po zakończeniu kontroli lub audytu sporządza się tak zwaną informację pokontrolną, raport z audytu lub inny, podobny dokument. W przypadku wykrycia uchybień lub konieczności usprawnienia pewnych kwestii, podmiot realizujący projekt otrzyma zalecenia pokontrolne, które będzie musiał wypełnić w określonym w dokumencie terminie. Konsekwencją stwierdzenia nieprawidłowości podczas kontroli może być również konieczność zwrotu części lub całości dofinansowania.

Sprawozdawczość, rozliczenie projektu i dokumentacja

O postępach w realizacji projektu należy regularnie informować instytucję, z którą podpisano umowę o dofinansowanie. Takie sprawozdania stanowią integralną część wniosku o płatność, który należy przygotować na specjalnym formularzu.

Jak często należy składać sprawozdania z realizacji projektu?

Jest to określone w umowie, najczęściej jest to minimum raz na kwartał. Na szczęście przekazuje się je tylko w formie elektronicznej, co znacznie ułatwia dopełnienie wszelkich formalności.

Co umieszcza się w sprawozdaniach?

Informuje się stosowną instytucję o:

- podejmowanych działaniach;
- uzyskiwanych efektach;
- ponoszonych wydatkach;
- planie działań na okres poprzedzający złożenie kolejnego wniosku.

Wniosek o płatność stanowi podstawę do wypłaty przyznanego beneficjentowi dofinansowania w formie zaliczki lub refundacji (częściowej albo całkowitej).

Wiele czynności związanych z realizacją projektu realizuje się za pośrednictwem Centralnego Systemu Teleinformatycznego (CST). Są to:

- tworzenie wniosku o płatność oraz przesłanie go do odpowiedniej instytucji (aby ta dokonała jego weryfikacji);

- prowadzenie korespondencji;
- przekazanie harmonogramu realizacji projektu;
- ewidencja informacji o zamówieniach publicznych realizowanych w ramach projektu, danych dotyczących personelu projektu oraz uczestników projektu.

Listę osób uprawnionych do wykonywania czynności w imieniu beneficjenta załącza się do umowy o dofinansowanie.

Wniosek o płatność weryfikowany jest pod kątem:

- zgodności z założeniami przedstawionymi we wniosku o dofinansowanie;
- poprawności ponoszonych wydatków.

Jeśli zostaną w nim znalezione błędy lub niejasności, należy go uzupełnić lub poprawić. Jeśli projekt jest realizowany niezgodnie z założeniami opisanymi we wniosku, nie został osiągnięty zamierzony cel lub nie dochowano obowiązujących procedur (na przykład związanych z wyborem dostawców lub usługodawców) - dofinansowanie (w całości lub w części) trzeba będzie zwrócić.

Kiedy występuje się o płatność?

O płatność występuje się w sytuacji:

- wnioskowania o przekazanie zaliczki na realizację projektu lub refundację już poniesionych kosztów;
- chęci rozliczenia otrzymanej zaliczki;
- rozliczania wydatków zapisanych w budżecie (dotyczy jednostek sektora finansów publicznych).

Kalkulując wysokość zaliczki, należy uwzględnić koszty, jakie planuje się ponieść podczas wykonywania działań w okresie poprzedzającym złożenie kolejnego wniosku. Jednocześnie należy również brać pod uwagę limity wysokości zaliczki określone w umowie o dofinansowanie.

W przypadku wniosków mających na celu rozliczenie już poniesionych kosztów należy:

- w części finansowej przedstawić zestawienie wydatków, odnosząc je do szczegółowego budżetu z wniosku o dofinansowanie;
- załączyć kopie dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie tych wydatków.

Podczas realizacji projektu należy zbierać wszelkie związane z nim dokumenty. Będą one załączane do kolejnych wniosków o płatność (aby otrzymać wypłatę przyznanego dofinansowania) lub trzeba je będzie okazać podczas kontroli.

Jakie dokumenty należy gromadzić?

Są to takie wszelkie dokumenty potwierdzające nabycie i instalację środków trwałych, budowę obiektów czy skorzystanie z usług przewidzianych w projekcie:

- faktury i potwierdzenia przelewów;
- protokoły przekazania towarów, odbioru zleconych prac czy wykonania usług.

Jeśli w ramach projektu zostali zatrudnieni pracownicy, należy posiadać również pełną dokumentację, które potwierdza przeprowadzenie obiektywnego procesu rekrutacji, zawarcie umów, a także wywiązywanie się z zobowiązań wobec pracowników, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Skarbu Państwa. Konieczność posiadania takich dokumentów nie jest uzależniona od tego, czy wynagrodzenie zatrudnionych osób podlegało dofinansowaniu.

Każdy dokument księgowy należy oznaczyć w sposób jednoznacznie przypisujący go do danego projektu (na przykład pieczęcią z taką informacją). Wprowadzenie takiego obowiązku ma na celu zapobieżenie próbom wykorzystania tego samego dokumentu do uzyskania refundacji w kilku projektach.

Wszystkie dokumenty związane z realizacją danego projektu należy księgować tak, aby umożliwić ich szybką, łatwą i jednoznaczną identyfikację. Taki sposób prowadzenia ewidencji nazywa się odrębną ewidencją księgową i może być realizowany poprzez wprowadzenie jednolitego oznakowania dofinansowanych pozycji albo ujmowanie ich na specjalnie w tym celu utworzonych kontach.

Wszystkie płatności w ramach projektu są dokonywane za pośrednictwem konta bankowego, które wskazano w umowie o dofinansowanie.

Promocja i oznakowanie projektów

Każdy podmiot realizujący projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej musi spełnić wynikający z tego faktu obowiązek informacyjny. Oznacza to, że należy:

- przy okazji wszystkich działań informacyjnych i promocyjnych w trakcie realizacji projektu podawać informacje o dofinansowaniu;
- oznakować we właściwy sposób dokumenty przeznaczone do publikacji oraz dla uczestników projektu, a także miejsce realizacji projektu i stronę www (jeśli taką posiada).

Takie obowiązkowe oznakowanie musi zawierać:

- znak Funduszy Europejskich, z nazwą programu operacyjnego, z którego realizowany jest projekt;
- znak UE, z nazwą funduszu, z którego projekt otrzymał dofinansowanie.

Zasady promocji i oznakowania projektów są szczegółowo opisane w każdym programie. Opis obowiązków dotyczących informacji i promocji można znaleźć także w Poradniku Beneficjenta oraz w Księdze identyfikacji wizualnej znaku marki Fundusze Europejskie i znaków programów polityki spójności na lata 2014 - 2020.

Trwałość projektu

Zakończenie realizacji projektu wcale nie oznacza, że wszystkie obowiązki wynikające z otrzymania unijnego wsparcia zostały wypełnione.

W niektórych sytuacjach obowiązuje tak zwany **okres trwałości**, a więc czas, kiedy należy zachować w niezmienionej formie i wymiarze efekty projektu, których osiągnięcie zadeklarowano we wniosku. Ma to miejsce, jeśli w ramach projektu:

- kupowano środki trwałe;
- budowano obiekty lub instalacje;
- zatrudniano pracowników.

Standardowo okres trwałości projektu wynosi 5 lat, a dla mikro, małych i średnich firm - 3 lata.

Okres trwałości liczony jest od daty płatności końcowej dotacji.

Kiedy ma miejsce naruszenie zasady trwałości?

Następuje ono w sytuacji gdy w okresie jej trwania:

- zaprzestasz działalności produkcyjnej;
- element współfinansowanej infrastruktury zmieni właściciela, co da przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści;
- nastąpi istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych założeń.

W przypadku inwestycji infrastrukturalnych i produkcyjnych zasada trwałości może również zostać naruszona, gdy w okresie 10 lat od daty płatności końcowej dotacji działalność produkcyjna zostanie przeniesiona poza obszar Unii Europejskiej. Zasada ta nie ma jednak zastosowania wobec mikro, małych i średnich firm.

Niezachowanie trwałości projektu może skutkować **koniecznością zwrotu otrzymanych środków**, wliczając w to również odsetki liczone jak dla zaległości podatkowych.

Po zakończeniu projektu, przez okres wskazany w umowie o dofinansowanie, należy w siedzibie podmiotu, który realizował projekt, przechowywać pełną dokumentację. Wiąże się to również z obowiązkiem udostępniania wglądu w dokumentację instytucji, która udzieliła wsparcia, Instytucji Zarządzającej programem, z którego ono pochodziło oraz przedstawicielom UE.

W jaki sposób oceniane są wnioski o dofinansowanie?

Każdy projekt przechodzi dwa stopnie oceny: **formalną** oraz **merytoryczną**. Wsparcie z Funduszy Europejskich mogą otrzymać jedynie projekty, które otrzymały pozytywną ocenę w obu tych kategoriach.

Projekty do dofinansowania mogą być wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym, w zależności od programu operacyjnego.

Ocena projektów dokonywana jest według karty oceny projektu. Jest ona dostępna na stronie instytucji, która prowadzi ocenę projektu. Przed przystąpieniem do pisania wniosku o dofinansowanie warto sprawdzić zamieszczone w niej kryteria.

Ocena formalna

Jest prowadzona w "trybie zerojedynkowym". **Aby pozytywnie przejść etap oceny formalnej wniosku, musi on spełnić wszystkie kryteria.** Niektóre błędy lub braki formalne we wniosku można uzupełnić w trakcie trwania oceny. O tym, co i do kiedy należy poprawić, informuje na piśmie instytucja oceniająca projekt.

Kryteria formalne oceny wniosku mogą obejmować sprawdzenie:

- czy wniosek został dostarczony w określonym terminie i do właściwej instytucji;
- czy wniosek został wypełniony na obowiązującym formularzu, a także zgodnie z instrukcją i w języku polskim;
- czy beneficjent (i partnerzy) jest zgodny z dopuszczonymi typami beneficjentów uprawnionymi do ubiegania się o wsparcie w ramach danego konkursu;
- czy wnioskujący o dofinansowanie nie jest wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania (na przykład z uwagi na jakieś nadużycia finansowe związane ze środkami unijnymi);
- czy beneficjent oraz jego partnerzy projektowi są zgodni z kryteriami określonymi w rozporządzeniach dotyczących udzielania pomocy publicznej;
- czy planowane działania są zgodne między innymi z typem projektów przewidzianych do wsparcia w programie i regulaminie konkursu, zasięgiem geograficznym programu oraz politykami horyzontalnymi UE;

- czy wniosek jest kompletny (czy złożono wymaganą liczbę egzemplarzy wniosku, na wszystkich wymaganych nośnikach, poprawnie wypełniono wymagane pola, załączono wszystkie wymagane załączniki);
- czy wniosek jest zgodny w zakresie kwalifikowalności wydatków;
- czy prawidłowo obliczono poziom dofinansowania.

Po zakończeniu oceny formalnej wniosku ubiegający się o dofinansowanie otrzymuje pismo z informacją o jej wyniku (zakwalifikowaniu do oceny merytorycznej lub odrzuceniu). Jeśli wniosek został odrzucony na tym etapie, w piśmie zostaną wskazane przyczyny takiej decyzji oraz informacja o możliwości odwołania się od niej.

Ocena merytoryczna

Po uzyskaniu pozytywnej oceny na etapie oceny formalnej poddawane są następnie ocenie merytorycznej. Polega ona najczęściej na przyznaniu punktowej oceny stopnia spełnienia określonego przez Instytucję Zarządzającą programem (oraz zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący) wybranego kryterium.

Projekt zostaje oceniony pozytywnie, jeśli uzyska określony w regulaminie konkursu minimum punktowe.

Przy ocenie projektu brane pod uwagę są:

- wykonalność techniczna, finansowa i instytucjonalna;
- realność wskaźników;
- trwałość projektu.

Ocenie podlega też stopień oddziaływania projektu na kwestie istotne dla poszczególnych obszarów wsparcia programu, czyli na przykład:

- czy w wyniku jego realizacji zostaną wprowadzone innowacje;
- jaka liczba osób z problemami na rynku pracy zostanie objęta wsparciem.

W niektórych konkursach projektów wprowadzane są dodatkowe kryteria. Mają pomóc w wyłonieniu projektów odpowiadających w jak największym stopniu celom danego programu. Weryfikuje się je jedynie w tych projektach, które pozytywnie oceniono na etapie oceny formalnej i merytorycznej. Mogą dotyczyć:

- zakresu oddziaływania projektu, promując np. te o znaczeniu międzynarodowym;
- liczby lub specyfiki osób, dla których zostaną stworzone miejsca pracy, np. promując osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne lub w określonym wieku;

- terminu zakończenia realizacji projektu, promując na przykład te, które zostaną zakończone w okresie 2 lat.

Oceniłoby pozytywnie pod kątem merytorycznym projekty są umieszczane na tak zwanej liście rankingowej w kolejności od tych, które uzyskały największą liczbę punktów.

Jak pozyskiwać dotacje unijne?

Jak pozyskiwać dotacje unijne?

Całe przedsięwzięcie nie jest tak trudne, jak się z początku wydaje. Mnogość zasad oraz warunków, jakie trzeba spełnić, może skutecznie odstraszyć wielu chętnych do wnioskowania o dofinansowanie unijne. Nie warto się jednak zrażać. Postępuj zgodnie z opisanym przez nas poniżej harmonogramem działania.

Określ potrzeby

Na tym etapie liczy się przede wszystkim po prostu pomysł. Największe szanse powodzenia mają te przedsięwzięcia, które wynikają z konkretnej potrzeby i wpisują się w działalność pomysłodawcy. Staraj się unikać przeglądania wszystkich programów w poszukiwaniu inspiracji. **Określ swoje potrzeby.** Taka dogłębna analiza znacznie ułatwi Ci dalsze prace.

Sprawdź, czy projekt może otrzymać dofinansowanie

Aby odnaleźć odpowiednią dla Ciebie dotację, skorzystaj z wyszukiwarki znajdującej się pod adresem: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/wyszukiwarka>.

Najpierw odpowiedz na kilka pytań o typu podmiotu, miejsce realizacji czy tematykę projektu. W efekcie otrzymasz listę konkursów projektów i dokumentów ich dotyczących.

W ten sposób sprawdzisz czy projekt kwalifikuje się do dofinansowania, jak wypełnić wniosek o dofinansowanie, a także gdzie i w jakim terminie go złożyć.

Innym rozwiązaniem jest wizyta w Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich, gdzie można uzyskać bezpłatną poradę na temat możliwości dofinansowania. [Pełna lista](#) tego typu punktów znajduje się na stronach Funduszy Europejskich.

Pamiętaj również, że poza dotacjami dostępne są inne instrumenty finansowe, czyli pożyczki czy kredyty.

Realizacja pomysłu może nastąpić również w formule partnerstwa publiczno - prywatnego w połączeniu ze środkami Unii Europejskiej.

Sprawdź harmonogram naborów wniosków

Nabory wniosków prowadzone są według określonych harmonogramów. Pod koniec roku ogłaszane są harmonogramy naborów wniosków na następnych 12 miesięcy. Są one dostępne [pod tym adresem](#). Możesz również skorzystać z [wyszukiwarki naborów wniosków](#).

W formie harmonogramu planowane jest również wsparcie projektów w formie kredytu lub pożyczki. Może się jednak zdarzyć, że nabór prowadzi się w trybie ciągłym.

Zaplanuj swoje działania projektowe

Pamiętaj, aby dokładnie zaplanować swoje działania w ramach projektu. Stwórz harmonogram i kosztorys. Zastanów się nad sposobem jego promocji. Odpowiedz sobie na pytania:

- co zrobić, by powstałe w trakcie projektu produkty i usługi były najwyższej jakości?
- co zrobić, by działania w ramach projektu były efektywne kosztowo?

Wypełnij i złóż wniosek

Teraz pozostaje już tylko i wyłącznie wypełnienie wniosku. Przeanalizuj dokładnie całą dokumentację konkursową, co pozwoli Ci upewnić się, że Twój projekt wpisuje się w założenia projektu. **Zwróć uwagę na instrukcję wypełniania wniosku** (dostępną dla każdego programu operacyjnego) i **kartę oceny projektu**. W oparciu o te dokumenty pracuje komisja oceniająca projekty.

Jeśli planujesz realizację dużego projektu inwestycyjnego, może się on okazać bardziej wymagający i będziesz potrzebował pomocy w jego przygotowaniu. Możesz skorzystać ze [wsparcia w ramach Inicjatywy JASPERS](#). Pamiętaj też o tym, że przy projektach generujących dochód trzeba stosować odpowiednią [metodologię obliczania kosztów i korzyści](#).

Podpisz umowę o dofinansowanie

Decyzję o przyznaniu dofinansowania unijnego w postaci dotacji, kredytu lub pożyczki w ramach funduszy unijnych formalnie przypieczętowane podpisaniem umowy. Pamiętaj o wszystkich **wymaganych załącznikach**. Najczęściej są to:

- aktualny wpis do CEIDG lub KRS;
- zaświadczenie o niezaleganiu w opłatach podatków i składek ZUS;

- zaświadczenie o niekaralności;
- pozostałe dokumenty specyficzne dla projektu.

Przed podpisaniem umowy należy również zaktualizować harmonogram realizacji projektu.

Realizuj projekt zgodnie z założeniami

Po podpisaniu umowy nadchodzi wreszcie czas na faktyczną realizację projektu. **Fundusze unijne to pieniądze publiczne.** Dlatego też koniecznie musisz przestrzegać określonych zasad i procedur. Twoim partnerem w procesie realizacji oraz rozliczenia projektu będzie instytucja, z którą podpiszesz umowę.

Zamknięcie i rozliczenie projektu rozpoczyna **okres jego trwałości**, a więc czas, kiedy musisz utrzymać zakładane efekty projektu (na przykład określony poziom zatrudnienia). Długość okresu trwałości zależy od typu podmiotu, który reprezentujesz. Zwykle jest to od 3 do 5 lat.

Czy wiesz, że ...?

W największej bazie firm ALEO.com znajdziesz informacje o dotacjach przyznanych polskim firmom w latach 2007 - 2013 i 2014 - 2020.

Jak znaleźć informacje o dofinansowaniu, jakie otrzymała interesująca Cię firma? To nic trudnego! Wystarczy odwiedzić ALEO.com i wpisać nazwę firmy, jej numer NIP, KRS lub REGON w polu wyszukiwarki znajdującej się na górze strony.

Szukasz informacji o firmach? [Zacznij od ALEO.com](#)

Nazwa firmy, NIP, produkt / usługa	Szukaj
------------------------------------	---------------

Źródło: własne

Po przejściu na profil firmy, kliknij w zakładkę *Dane finansowe*. Znajdziesz tam (oprócz sprawozdań finansowych dostępnych do pobrania za darmo) informacje dotyczące wszystkich projektów realizowanych przez tę firmę ze środków unijnych.

Tytuł projektu:

Akademia Herosów Omidy

Termin realizacji projektu:

Od 2013-07-01 do 2015-03-31

[Pokaż mniej](#)

Wartość projektu:

1 460 372,1 PLN

Wartość dofinansowania z UE:

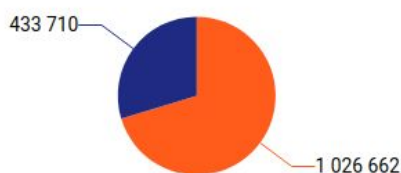
1 026 662,06 PLN

Wkład własny:

433 710,06 PLN

Poziom dofinansowania z UE:

70%

Program (Fundusz) Priorytet / Działanie:

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Źródło: własne

Bibliografia

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>
<https://www.pois.gov.pl/>
<https://www.poir.gov.pl/>
<https://www.power.gov.pl/>
<https://www.polskacyfrowa.gov.pl/>
<https://www.polskawschodnia.gov.pl/>
<https://www.popt.gov.pl/>
<https://aleo.com/pl/infografiki/dotacje-unijne-2014-2020>